

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, július 29.

Passiv mérleg.

Éppen alkalmas időben, az önálló vámtarifa tervezetése és a kiegyezés legválságosabb napjaiban jelent meg a folyó év első feléről a monarchia kereskedelmi mérlege.

Ez a mérleg nagyon szomorú eredményt konstata. 1890. óta állandóan kedvező volt monarchiánk kereskedelmi mérlege. 1890-ben 160, 1891-ben 173, 1892-ben 108, 1893-ban 135, 1894-ben 96, 1895-ben 19, 1896-ban 57 és 1897-ben 13 millióval multa fölül a kivitel a behozatalt. A folyó év első felének mérlege pedig azt tünteti fel, hogy a *behozatal 65 millióval multa felül a kivittet.*

Valóban megdöbbentő és elszomorító eredmény!

Nagyon jól tudjuk, hogy e szomorú eredmény előidézésében nagy része van a múlt évi inséges esztendőnek.

Nem is csodálkozunk azon, hogy a gabona és lisztféléknél 28 milliót tesz ki a különbözet a mérlegben. Az is érthető, hogy a vágó- és tenyészállatoknál majdnem ekkora az eredmény, mert hiszen a sertésvész s a száj- és körömfájás még mindig pusztít az országban. De mindez még nem magyarázza meg a kereskedelmi mérlegünk passivitását.

Azok a tételek, amelyek a gypju,

juta, selyem és bőrárak kivitelének jelentékeny esését mutatják, valamint a nemes érczeknek a külföldre való özönlése adja meg e mérlegnek igazi jellegét.

Azt tanúsítja ez a sajnálatra méltó körülmény, hogy az osztrák ipar még a közös vámterület keretében is gyenge arra, hogy a külfölddel fel vegye a versenyt. Azok az osztrák politikusok, akik lehetlenné tették a kiegyezés alkotmányos megújítását, gondolják meg, mi lesz az osztrák iparból, ha az ennek következtében elvesziti eddigi gyarmatát, Magyarország óriási területét, melyet eddig valóságos elárasztott vámmentes és szerfelett silány áruival!

Ha az a vámtarifa-tervezet, mely két héttel ezelőtt foglalkoztatta Magyarország és Ausztria közvéleményét s oda át a Lajtán túl meglehetősen felzaklatta a kedélyeket, ez az önálló vámtarifa-tervezet életbe lép, mi lesz akkor az osztrák iparból?

Amennyit a cseh-morva s általában az osztrák gyárak termelnek, az nem talál oda át elegendő fogyasztókat, a külfölddel pedig — mint a mérleg mutatja — a mostani kedvező körülmények között sem tud versenyezni. Az önálló magyar vámtarifának életbe lépése valósággal halálos csapást mérne azért az osztrák iparra.

Másik jelentős momentuma ennek a passiv mérlegnek az a körülmény, hogy

a valuta szabályozás befejezését rendkívül megnehezíti s ha ez a passivitás állandó lesz, teljesen lehetlenné teszi.

A külföldnek nem papírpénzzel, hanem arannyal kell fizetni. S ha mi évenként újabb milliókkal leszünk adósok a külföldnek, bármily áldozat is hiába való lesz, hogy visszaváltsuk tőle aranyainkat.

Kereskedőink közvetlenül, a nagy közönség közvetve érzi a terhét annak, hogy pénzeinket nem váltja be teljes értékében a külföld. A valuta szabályozástól vártuk, hogy megszabadít bennünket ettől a teherrel.

Immár tíz év óta várjuk, — úgy látszik, hiába várjuk. Ha az utóbbi 10 év alatt, mikor minden évben jelentékeny pluszszal záródott kereskedelmi mérlegünk, nem tudtuk keresztül vinni a valuta szabályozást, hogyan remélhetnénk ezt most, mikor kereskedelmi mérlegünk passivá lett?!

Az osztrák ipar csődje elég közelről érint ugyan bennünket, de ezzel törődjenek inkább szomszédaink, de a valuta szabályozás megrekedése ugyancsak sajnos dolog. Kétszeresen sajnos most, mikor azon eshetőség előtt állunk, hogy visszanyeri országunk önálló rendelkezési jogát. Mert ha addig be nem fejezzük valutánk rendezését, azután még több nehézséggel elülről kellene kezdenünk a dolgot.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az épülő szibériai vasút.

Angolból* fordította: Dr. Némethy Gyula.

Egész Szibériában nem sokkal több lakos van mint Londonban s mindennek dacára az Egyesült Államok egész területét belé lehetne helyezni Szibériába anélkül, hogy határát érintenők, a fennmaradt helyeken pedig kényelmesen elférne egész nyugati Európa Oroszországon kívül. Valódi roppant terület az, amelyben egyetlen kerület sem képviselheti a másikat úgy, hogy a legellentmondóbb véleményekkel találkozunk Szibériát illetőleg ama helyekhez képest, amelyeket az illető írók meglátogattak. Általában három zónára oszthatjuk, melyek egyenesen keresztben futnak át rajta. Északra van a Tundra, amely a sark-tengertől terjed délnek, mocsaras és fátlan hely 150—400 mérföld szélességben. Azután következik a Taiga északnak a folyam-völgyeken hatolva föl, míg viszont délen meg van szaggatva a szántóföldek nyulványai által. Ez a szibériai erdő, mely nyárfából, vörösfenyűből, cédrus és nyír-fákból áll.

Eme zónán, de főleg a harmadik gazdag szántóföldes zónán keresztül halad a vasút, amely mint a canadai Pacific-vasut nyugati

Canadában, arra van hivatva, hogy megnyissa az országot a gyarmatosításnak. E bámulatos vasut, a leghosszabb minden vasutak között, melyeket valaha a kormány építettett, abban a helyzetben van, hogy semmit se kell fizetnie a földjéért, se parlamenti kiadásokat, se törvényes terhekre vagy kárpótlásokra, de nem is igen várható, hogy dividendát ad egyhamar. E mellett úgy számítják, hogy felényibe fog kerülni, mint a nagy nyugati Pacific, amelynél pedig kétszerre hosszabb. Az összehasonlításhoz jelentékeny kvalifikáció szükséges, hogy értéke legyen, de megérdemli a fáradságot, amennyiben föltünteteti a különbséget egy népes országban s egy vadonon át épített vasut költségei között.

A nagy terv vagy negyven esztendeje fogamzott meg s nem volt orosz eredetű. Kévséssel azután, hogy Muraviev Oroszországot a Pacific-tengerpartig terjesztette, hozzácsatolván az Amur torkolatát, egy angol mérnök ajánlatot tett, hogy vasutat vezet Szibérián keresztül. 1857-ben Collins, az amerikai állott elő az Amur-vaspálya-társaság tervével (Irkutsktól Csitáig), amely vonal részét képezi a most épülőnek is. A következő évben 1858 három angol: Morrison, Horn és Slergh indítványozták egy vonal építését Moszkvától Nizsni-Novgorodon át a Tatár-öböl. Azonban mindezen esetekben nem igen érték el egyebet, mint egy udvarias elismerést, amely aztán ösztönzést szolgált hazai törekvésekre. Mihelyt nyilvánvaló lett, hogy a mi természetes és politikai dolog is, a

vasut csak orosz vállalat lehet, az idegenek megszűntek foglalkozni a dologgal és egyik terv a másikat érte orosz mérnökök részéről, végre bizottság alakult, melynek tanácsára 1878-ban kiépült a Moszkva-Jekaterinburg, négy évre rá a Jekaterinburg-Tjumen-vonal. Akkoriban Tjument szemelték ki a Pacific-vonal kiinduló pontjának. (Tjumen még igen közel van az európai határhoz) Azután szorgalmasan folytatták az előkészítő munkálatokat, melyeknek eredménye lett a ma épülőfélben lévő vonal, melyet 350 millió rubelre irányoztak elő, de amely aligha többbe nem fog kerülni. Egész hosszában délen fut keresztül Szibérián, hogy katonai tekintetben óvja a határt s hogy kereskedelmi szempontból a gazdag vidékeken menjen keresztül, a folyamokat pedig ott hidalja át, a hol hajózhatók kezdenek lenni, nem túlságosan messze forrásaiktól. A fővonal iránya most: Szent-Pétervár—Moszkva—Riazan, azután tovább Samaránál, keresztül a Volgán Bielajánál keresztül megy az Ufán, Miass, Cseljabinszkig, ahol a Nagy Szibériai Pacific-vasut kezdődik. A fenn említett Tjumen helyett, amely éjszakábbra fekszik, a végleges megállapodás Cseljabirszket választotta kiinduló pontnak.

Cseljabirszk még Európai földön van, de az Urál hegységen túl az Isszei folyó mellett.

Az új vonal az Tobol folyón Kurgannál megy keresztül a Isimet Petropavloszknál az Irtist Omszknál vágja át, hol is egy 700 yardnyi hid épült (1 1/2 yard = 3 láb = 91.44 cm),

* Public Opinion 17 July. 1898.

A minisztertanács után.

A kormány álláspontja a megrekedt kiegyezési és kvóta kérdésben most még csak negative körvonalozható — írja a *Pester Lloyd*. Ugy amint a törvények kötelezik a kormányt s mit magára nézve kötelezőnek tart a kormány, e két vezér gondolat: *kiegyezés nem köthető a 14-ik § alapján és hogy újabb provizorium nem kérhető*. Ehhez az állásponthoz kétségtelenül, mint a félhivatalos is nyíltan hirdeti, ragaszkodik a kormány. Természetesen ez még nem megoldása a kérdésnek, de kétségtelenül tisztázása. Hogy erről a negatív alapról hogyan és milyen formában fog majd pozitív tere lépni a kormány? — azzal még ő maga sincsen tisztában, — legalább mit sem árulnak el a hivatalos szócsövek.

Az osztrák kormány tervei.

A »Reichswehr« egy munkatársa tegnap felkereste a bécsi kormány egy tagját, hogy nyilatkozatra bírja őt a kormány tervei felől. A megkérdezett politikus így nyilatkozott:

Midőn a Reichsrath ez év márciusában egybegyűlt, ismeretes volt általában a kormány azon szándéka, hogy szabályozza és elintézza a függőben levő nyelvkérdést; a kormány pedig erre nézve törvényjavaslatot várt a parlamenti közép-párttól. Tudva való, hogy mi történt. Hosszadalmas, végnélküli vita keletkezett, amely minden eredmény nélkül zajlott le. Thun gróf azon első kísérlete, hogy érdemleges határozat hozatalra bírja a parlamentet, balul ütött ki. S még hozzá a parlamenti kisebbség határozottan úgy foglalt állást e szándék ellen, hogy az üléseken a nyelvkérdés mellett más fontosabb javaslatok sem kerülhettek tárgyalás alá. Így azután nem maradt más hátra, mint az, hogy a parlamentet elnapolják.

Thun gróf második kísérlete, hogy t. i. az ellenpártok megbízottjaival »nem kötelező megbeszélést« tartson a nyelvkérdés megoldása tárgyában, balsikerrel végződött. A kormány oly annyira meg van tehát győződve afelől, hogy a parlamenttől nem várhat javaslatot a kérdés megoldása iránt és így a kedvezményezést mindenképpen maga kell, hogy megtegye. E czélból első sorban is kell, hogy tökéletesen

tisztában legyen a kormány az ügy jelenlegi állásával. A számtalan nyelvkérdésbeli javaslatok, sürgető javaslatok, miniszterek ellen emelt vádak stb, szóval azon dolgok, amelyek egy rendes és érdemleges parlamenti tanácskozásnak csak akadályai, mellőzendők, de szabad tér nyújtandó a ház elnökének is, funkcióiban. Ennek hiánya miatt zárult be eredménytelenül a mult Reichsrath-ciklus.

Most tehát a kormány *első igyekezete oda irányul majd, hogy Magyarországgal új kiegyezési provizoriumot létesítsen*. Ha ez sikerül, akkor Thun gróf a pártokkal újabb tárgyalásokat kezd. Ezzel egyidejűleg pedig a belügyminiszteriumban új tervezetet dolgoznak ki, a melynek segítségével a nyelvkérdés szabályozása lehetővé válnék és a tervezetet a pártok vezetőinek jóváhagyás és betekintés végett rendelkezésükre bocsátják. *Tekintet nélkül arra, hogy a jóváhagyás megtörtént-e, avagy sem, következik ekkor a Reichsrath összehívása*. Már a parlament elnökségének megválasztásánál tekintettel lesz arra a kormány, hogy az *ellenzék itt egy tagja által képviselve legyen*.

Az ülészek kezdetén mindjárt egy nyelvrendeleti-törvényjavaslatot terjeszt a ház elé a kormány, azon szándéka kijelentésével, hogy a nyelvkérdésben a kezdeményezést ő szándékszik magára vállalni. Ezzel egyidejűleg a pártok elé módozatot terjesztenek, amelynek segítségével az objektív tárgyalások lehetővé válnának. *Ha pedig a parlament ismét obstruálni fog, úgy sorsa meg van pecsételve. 16 ülést nem ér meg.*

A Reichsrath összehívásának határéideje pedig közelebb való, semmint általában hiszik. Legkésőbb októberben megtörténik.

Eddig a politikai kapacitás véleménye, amelyhez ugyan nem fűz semmiféle kommentárt a R., de amelyből világosan kitetszik, hogy a Reichsrath ügye nagyon is görbén áll odaát, a nyelvkérdéssel egyetemben.

A Pecze és Aduna szabályozása.

— Egy serog érdekelt bevonása. —

Nagyvárad városára a honvéd hadapródiskola építésével három olyan dolog sürgős keresztülvitele nehezült, a melyeknek egyike is

elég gondot ad s keresztülvitele tetemes költségbe kerül.

A zöldkerti temető bezárása folytán elharmarkodva létesíteni kellett az új központi temetőt s ez által újabb terheket nyomtak a közönségre.

A járványkórház elhelyezésére sok ezer forinttal megterheli a város pénztárát s rendes időre még el sem készülhet, hanem tetemes költséggel ideiglenes intézkedés is válik szükségessé.

A harmadik sürgős ügy, a mely nagy részben szintén a hadapród iskola építése folytán vált elodázhatatlanná, a Pecze és Aduna patak szabályozása, illetve egy új nagyszabású árapasztó csatorna építése.

Mindez óriási költséggel lesz megvalósítható. Teljesen átlátjuk a hadapród iskolának Nagyváradon való felállításából a városra háruló erkölcsi s közvetett anyagi előnyt s nem is ennek létesítése ellen szólunk.

Azt is belátjuk, hogy egy olyan nagyszabású épületesoportot, mint a millió forintnál többbe kerülő hadapródiskola, nem lehet kitenni oly kellemetlenségeknek, károsodásoknak, mint a minőt az április 5-iki árvíz okozott.

Az árapasztó csatornát Nagyvárad városának előbb-utóbb ki kellett építeni, mert a város egy részén lakóknak is évenként tetemes károkat okozott a Pecze és Aduna áradása.

Nagyvárad városa ám abban a véleményben volt, hogy elég, ha a saját területén kiépíti az árapasztót.

A tárgyalásra meghívott szakértők azonban kimutatták, hogy az ilyen szabályozás nem vezet célhoz s legfeljebb azt eredményezi, hogy a városon alól fekvő birtokokra vezetik az árt s ott okoz a lefutott víz rengeteg károkat. Az új árapasztót Szöllöstől a Komen-dánsréten keresztül kell vezetni s az aradi államuton külön hid építésével és a Peczével párhuzamosan a Pecze anyamedrébe vezetni. De ekkor is előáll az a kellemetlenség, hogy az anyameder nem lesz képes a szabályozás folytán gyorsan lefutó víztömeget — melynek nagy része eddig Nagyvárad határában elterült — levezetni. Ez a víztömeg elfogja önteni a I. sz. káptalan földjeit.

Az új helyzetet teljesen Nagyvárad érdeke

a töltés pedig 40 láb magas. Majd Kainszkat érinti, északra a Csári-tótól, azután Kolivánt, ahol az Ob folyón megy keresztül s innen észak keletnek, Acsinszknak fordul.

Cseljabinsztól Kolivánig csaknem egész víz-szintes s első szakaszában, Kurgánig egyszerűen egyenes is, csak azután kezdődnek a görbületek főleg a tavak mocsarak lapok mély völgyek elkerülése végett. Kurgánnál lép be a vasut a termékeny zónába, melyben Csulín és Acsinszk táján az egyedüli nehézséget a folyamok áthidalása képezte. Az első pillanatra különösnek tűnhet föl, hogy a vonat nem Tomszkon megy keresztül, de ezt a várost nagyon mehez megközelíteni a szomszédos lapok és mocsarak miatt és így egy szárnyvonalon vezet oda.

Jenisszejszket is el kellett kerülni. A vasut Krasnojarszknál megy át a Jenisszei folyón, mely fölül 1000 yardnyi hosszú hidat építettek. Itt száll le a vasut a völgybe, de csak azért, hogy a másik oldalon csak hamar egyenlő magasságig emelkedjék s föl alá fusson az egész uton Irkuckzig a Bajkál-tóig, mely közt és Csita közt éri el a legnagyobb, 3665 láb magasságot. Acsinszk táján magas hegyvidék van s az egész ut átvágások, töltések, hidak és átereszek egymásutánja. Nehéz része a pályának még a Bajkál-tó melléke, ahol töltésekkel, falakkal, tunnelekkel kell vezetni a pályát, gránit hasadékok, zúgó folyók fölött, végre egy-két mérföldnyi alagutat kell furni. Az egész ut legnehezebb része, amely ut t. i.

Cseljabinszkból Vladivosztkig 4.715 mérföld Csita és Szretenszk közt van az Ingoda és Skilka vadon völgyeiben. Az orosz szibériai vasut vég-állomása Vladivosztk a Japán-tenger Usszuri-öble mellett fekszik, átellenben Japán északibb részével egy szélességi fok alatt a Japán Szapporóval. Az óriási vasutvonalnak immár jó harmadrésze készen van, az építés Irkuck körül folyik s így néhány év alatt a roppant orosz birodalom oly közlekedési eszköznek lesz birtokában, melylyel megmérhetetlen fontosságú katonai és kereskedelmi, sőt mezőgazdasági előnyök járnak.

Hogy fizettem ki adómat?

Írta: K. Gy.

Soha nem volt kedvem adót fizetni. Otthon ragadt reám. Apám is megvárta mindig az árverés előtti napot, nyilván azért, hogy bosszút álljon az adó-szedőkön.

Ez a rossz tulajdonsága édes apámnak, örökségemmé lett.

Különbség köztem s közte, csak az volt, hogy neki volt miért s miből fizetni, nekem pedig nem, leszámítva a hadmentességi adómat, amit már hét év óta kellene fizetnem.

Egy napon azonban véletlen fordulat állott be életemben.

Hogy ez a fordulat beállott és véletlenül rosszul állott be, nem tulajdoníthatom egyébként, mint az iment említett napnak, mely novemberi, rövid és nagyon borús volt és a mely napon,

havi számadásaim javíthatása közben, egy jó kinézésű előkelő megjelenésű s férfi külsejű alak állt meg előttem s bemutatván magát folytatólagosan, minden előzmény nélkül, azt az ajánlatot teszi, hogy ő a külvárosban egy nagy jövőjű helyen szerez nekem egy üres telket, a miért más kiadásom nem lesz, mint a bélyeg költségeket fedezni, melyek a nevemre írás alkalmával felmerülnek.

Nem volt más tenni valóm, mint az ajánlatot elfogadni, mert nem megvetendő dolog, egy pár forint értékű bélyegért telektulajdonossá lenni.

Az a körülmény azután, hogy a telek ügy gyorsan elérte az előre haladott állapotot; — sőt már kételyeim sem lehettek, — illetve a biztos tudatában voltam annak, hogy a telek boldog tulajdonosa én leszek; — arra bátorított, hogy elmentem építész barátomhoz, megbeszéljük a dolgot és pedig olyan formán, hogy egyelőre fogunk építeni, egy két emeletes házat csak az utcára, (udvart még hagytunk), kilencz lakással és pedig úgy, hogy azok a lakások, melyek a földszinten lesznek, meglesznek az emeleteken is.

Építész barátom egyidejűleg arról is biztosított, hogy tekintettel a városrész egészséges levegőjére, de különöbben az ő építési jó hiraevére, az új épületet oly tömegesen fogják megrohanni a lakást keresők, hogy az én bérházam rövid idő alatt kifizeti magát.

Ezelőtt soha nem építtettem s így elképzelhetők, milyen sok gondot vettem a nyakamba.

teremténé, amennyiben ennek érdeke az árapasztó kiépítése, mégis csak úgy volna hajlandó Nagyvárad városa az egész szabályozást keresztülvinni, ha a költségek nagy részét az illető birtokosok viselnék.

Csak természetes, hogy a l. sz. káptalan ebbe nem ment bele s így a barátságos meg egyezés nem vezetett sikerre.

A miniszter azonban az árapasztó mielőbbi kiépítését sürgeti s tekintettel az ügy sürgőségére, a kiépítés keresztülvitelére birtokon kívül is engedélyt adott. Együttal a vízjogi törvény értelmében az alispánt bizta meg mint első forumot az építés engedélyezésével.

Mivel a békés megegyezés nem sikerült, Nagyvárad város polgármestere az ügyet az összes iratokkal és tervekkel áttette Biharvármegye alispánjához s kéri az árapasztó kiépítésére az engedélyt, az érdekeltek bevonásával.

A munkálatok mintegy 100 ezer frtra vannak tervezve, de Nagyvárad városa gondoskodik elég érdekeltről, hogy minél kevesebb összeg maradjon a város terhére.

Az alispánhoz küldött átirat szerint Nagyvárad városa a következőket kéri az érdekelt-ségbe bevenni:

Pecze-Szöllősön: Patin János és Mihalik Katalin, Petrás János, Mihalik Katalin és Anna és Krajcsin György, Pecze-Szöllős község, Nagyvárad i. sz. püspökségi uradalom;

Nagyvárad i. lakosok: v.-velencei volt urbérese, v.-velencei gazda-közönség elnöke Reteg István, Wallerstein Hani férj. Kraszner Mórné; Guttmann Ede, Guttmann József, Nagyvárad i. sz. püspökségi uradalom, nagyvárad i. sz. káptalani uradalom, Nagyvárad városa, a m. kir. kereskedelmi miniszterium, Biharvármegye közönsége;

Szent-András községben: nagyvárad i. sz. káptalan.

Az átirat megokolni igyekszik mindannyi-nak bevonását az érdekelt-ségbe.

A háború.

Budapest, jul. 29. (Saját tud. táv.) Madridból távirják: A tengerészeti miniszterium táviratot kapott, amely szerint *Camara* hajórajza Cadixban horgonyt ve-

Az a tizezer forintom, a mit az építésnek kellett előlegeznem meg volt, s most már azon kellett gondolkozzom, hogy honnan veszem a többit?

A pénztintezetekkel tisztában voltam.

A helybeliek nem adtak, mert ismertek.

A vidékiek nem adhattak, mert nem ismertek.

Már most hogy építsek?

Ilyen tépelődések között, olyan novemberi, boros, rövid napon ültem hivatalos szobámban, mikor egy kétségbeesett ismerősöm állit be hozzám s rövidesen elmondja nekem, hogy a múlt évben, nagyon könnyelműen mentem bele a telekvásárlásba, nem jártam jól utána a dolognak.

Először azért, mert az a városrész a nagy jövőről már lemondott, a telek értékét vesz-tette.

Másodszor azért, mert annyi adóhátralék van rajta, hogy ha azt mind kifizetem, egy pár száz forintot ráfizetek. Ennyit mondott, aztán egy pár szokásos kérdésem után boldogan távozott s jóakarómnak nevezte magát.

Távozása s különösen ezen megjegyzése, illetve kijelentése arra késztetett, hogy jobban utána járjak dolognak, utánjárásom pedig azt eredményezte, hogy először: megfizettem adómat; másodszor: megtudtam, hogy az a jó kinézésű stb. ur, azonos ezzel a kétségbeesett alakkal és viszont, ez a kétségbeesett azzal a jó kinézésű stb.-vel, a kik egyenként, de összesen engem becsaptak s elvették kedvemet attól, hogy még egy telek tulajdonosa lehessenek-

tett. A kubai adóssági czimletek magas árfolyama a külföld keresletének a követke-zése. A lapok azt hiszik, hogy a cortez szeptemberben ül össze.

Budapest, július 29. (Saj. tud. táv.) Washingtonból távirják: Az Egyesült Államoknak tett szemrehányásokat, melyeket *Sagasta* miniszterelnöknek tulajdonítanak, hogy az Unio rosszhiszeműen jár el, itt a béketárgyalások megszavazására irányzott rosszakaratu koholmányának tartják. Az elmúlt kedd előtt, midőn *Cam-bon* nagykövet a »Fehér Házba« jött, semmiféle lépést nem tettek a béketárgyalások megkezdésére. Semmiesetre sem lehet tehát az Egyesült Államok ellen a rosszhiszeműség vádját emelni, amiért ők tovább folytatják Portoricón a hadműveleteket. Egyebekben pedig csodálkozásukat fejezik ki a katonai hatóságok, hogy még abban az esetben is, ha tárgyalások volnának folyamatban, azt hihetnék, hogy ezek véget vetnek a hadműveleteknek. Ez a föltevés nemcsak a katonai szabályzat-tal, hanem a nemzetközi joggal is ellen-keznék.

Karcolatok Schwartzkoppenről.

Történt pedig, hogy a váradi Vilmos-huszárok jubileumi ünnepséget rendeztek ezelőtt egy héttel.

A csinos ünnepségek bizvást minden nagyobb zaj nélkül lefolytak, a világsajtó érdeklődése jóformán ide sem irányul, — ha le nem küldi a németek hatalmas császára, az ezred tulajdonosa az ünnepségekre, maga helyett — *Schwartzkoppen* ezredest.

Hát *Schwartzkoppen* ezredes ittléte magánlátogatás volt, szolt pedig csupán a Vilmos huszár-ezrednek.

De mire való volna egy ilyenféle látogatás, ha abból szenzációt nem csinálna egy csomó ujság?

Kivált ilyen szenzáció-szük uborka szezonban.

Még mielőtt megérkezett volna *Schwartzkoppen* ezredes, már itt kóválygott egy berlini ujság újdondásza.

Ez azután kisütötte, hogy *Schwartzkoppen* látogatása nagy sor ám.

Mert hát ez az ezredes mindent tud, ami a *Dreyfus* ügyet tisztázhatná egy szempillantás alatt. És nem is azért küldte őt *Vilmos* császár ide, mivel nem lenne még egy másik ezredes hadsegéde, akit elküldhetne, hanem igenis azért, mert a magyar-barát francziáknak ezzel borsot akar törni az orruk alá.

Hirül adta továbbá a rendkívül benfentes nagy újdondász, hogy éppen azért meg fogja ragadni az alkalmat és politikailag fontos interjuvot csikar ki *Schwartzkoppen*-től.

Ez az interjuv ugyan leintődött, még pedig alaposan.

A szenzáció-vadász újdondászok bizony nem férhettek az ezredeshez.

Nem is mondott, vagy tett *Schwartzkoppen* ezredes sem szállásán, sem pedig a bibornoki, tiszti ebédeken olyat, amivel legtávolabbról is tüntetni akart volna. Szóval az ezredes maga olyan korrektül képviselte felséges urát és császáraját, amint azt egy katona csak teheti.

De hát azt hiszik, hogy belenyugodott ebbe egy csomó ujság?

Szó sincs róla!

Egy helybeli lap szenzációképpen lepárbeszél-tette *Schwartzkoppen*l avval a bizonyos berlini ujságiróval.

Kisült aztán, hogy ez a párbeszéd elejétől-végéig — kacsa.

Le is durrantódott a kacsa, annak rendi és módja szerint.

Az O. H.-nak ez nem volt elég. Megirta *Schwartzkoppen*ről, hogy a tiszti banketten csárdást tánczolt és csokolózdott *Ströhr* ezredessel. Sőt mi több, egy komisz, bandabeli cigány még meg is kérdezte tőle, hogy melyik volt a gazember, *Dreyfuss*-e, vagy *Eszterházy*?

No ez a kacsa sem sült el. Mi ugyan ott voltunk a banketten, azt láttuk, hogy a fiatal huszártisztek a vállukra kapták *Ströhr* ezredest, meg a branganai herceget. Ám hogy *Schwartzkoppen*, aki különben is szörnyen komoly és rendkívül kimért uri ember, ugra-bugrált, vagy cigányokkal diskurált volna — hát ez merész lapítás.

Ám ez sem volt elég.

Ime, kivonul a D—i E—r és leközi a következő eredeti dolgot, valószínűleg annak a füstös képű politikus cigánynak kijelentései után:

Magyar-német fegyverbarátság.

Debreczen, július 23.

A Magyar testvérek bandája ugyancsak belehegedülte magát Nagyváradon a Vilmos-huszárok jubileumán *Schwartzkoppen* ezredes, a német császár képviselőjének kedvébe. A *Dreyfus*-ügyből világszerte ismert ezredes, a debreczeni népdalokat gyönyörrel hallgatta és azt mondta, nem csodálja, hogy a magyarok optimisták, hiszen az ilyen nóták szétesztetik a bánatot.

Mikor a csárdást eljártá, a jókedvű ezredes azt mondta, hogy úgy megszerette Magyarországot és a magyarokat, hogy arra kéri az Istent, hogy az őszi hadgyakorlatoknál ő képviselje Vilmos császárt.

Erre a huszártisztek a vállukra emelték a szeretetreméltó embert, aki majd kihuzta a kardját és a Vilmos huszárezred parancsnokát, *Ströhr* ezredest arra kérte, hogy huzza ki ő is a kardját. *Ezután kereszbe tették a két kardot s a két ezredes kölcsönösen megcsókolták egymás kardját s ez aktus után összecsókolóztak, mire a tisztek hatalmas éljenzésbe törtek ki.*

A magyar-német fegyverbarátság e ténye nagy lelkesedést keltett.»

No, ez csinosan hangzik.

Mink ugyan jelen voltunk még azon a bizonyos »representacionális jellegű« estebéden is, de ebből a ragyogó fantáziával megirt komédiából egy jelenetet sem láttunk, sem nem hallottunk.

Most már azután kíváncsian várjuk, micsoda szenzációs karcolattal főznek le majd még bennünket, váradi ujságírókat, vidéki kollegáink.

Mert hogy lesz még valami szenzáció *Schwartzkoppen* ezredesnek nagyvárad i szerepléséről, annyit bizonyos, legalább az eddigiek után ítélve.

Csak éppen azt nem tudjuk, hogy mi lesz; mert hiszen hogyan tudnók azt mink, váradi ujságírók, ami Nagyváradon szenzációszámba menőleg történt, vagy történik?

És viszont, hogyne tudnák azt jobban Mucsán, meg Kajászó Szt.-Pálon és Mostar-ban?

Igy, ily.

Kénytelenek leszünk tehát majd helyi hireinket ezentul a New-York-Herald-ból kiollózni.

Ez pedig legalább is kényelmes dolog lesz. A mellett, hogy valami új is és érdekes.

Buksy.

Lapunk t. olvasóit — kik a nyár folyamán bárhova nyaralni mennek és a lapot oda járattatni akarják — figyelmeztetjük, hogy ebbeli szándékokat illetve czimüket a kiadóhivatallal tudassák. Lapunk kiadóhivatala készséggel fogja a kívánt helyre elküldeni a példányokat.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* **Püspöki sirkövek.** A nyolczvanas évek elején a várban kiásott kövek, siremlékek közül a váradi szentszék néhány püspök sirkövéét megtartotta s míg a többi leleteket a muzeum lapidáriumban szemlélheti a közönség, addig az említett püspöki sirköveket most illesztik be a székesegyház sekrestye-előcsarnokának falába, hogy így az új székesegyház — mert hiszen százszentendős székestemplomunk a közepkorhoz képest ujnak nevezhető — is tartalmazzon valamit a réginek maradványaiból. Az említett sirkövek leírását *Bunyitay* munkájában olvashatjuk, melyben hü képük is látható. Legérdekesebb köztük *Scolari* és *Thurzó* püspökök sirkövei. Néhány nap múlva készen lesznek a munkával, amikor is még egyszer visszatérünk a dologra.

* **A vizpocséklás veszedelme.** Megemlékeztünk részletesen arról, hogy mily kellemetlen meglepetés előtt áll Nagyváradi közönsége, ha továbbra is oly nagymérvű lesz a vizpocséklás. A rendőrkapitányi hivatal dobszóval és falragaszokkal hívta fel a közönséget, hogy tartózkodjék a víz hasztalan elpocsékolásától. Nem tudjuk, ennek az intézkedésnek, vagy a csütörtök esteli záporoknak, — volt annyi haszna, hogy csütörtökön éjjel nem ömlött a városba annyi víz, mint máskor éjjel s így a két gép teljes üzeme némiképp emelte a magas tartály viztartalmát. Tegnap azonban ismét sok vizet fogyasztott a közönség s tegnap délután 4 órakor másfél méter magas volt a vízállás a tartályokban. A főmérnöki hivatal intézkedett, hogy éjjelre egyes főcsapokat elzárjanak s gondoskodva van arról, hogy tűz esetén ezeket rögtön kinyissák. A rendőrség szigorúan ellenőrzi, már a hol lehet, hogy a csapokat nyitva ne hagyják. Több háznál, a hol ezt tapasztalták, egyszerűen elzárták a házi vezetéket. Ha ezek a rendszabályok nem vezetnek eredményre s továbbra is oly nagymérvű lesz a vizpocséklás, elzárják az egész várostól a vizet s csak a nap bizonyos óráiban nyitják ki. Egyről azonban a hatóság nem vesz tudomást. A víz használatáról alkotott szabályzat egyik pontja azt mondja, hogy *vizhiány esetén a gyárak és hasonló intézményektől a vízvezetéki víz használata megvonandó.*

* **Tóth Kálmán Budapesten.** A József-városi posta sikkasztóját Brémából már ma Budapestre hozták, bár az ügyesség csak holnapra várta Tóth Kálmánnak és családjának megérkezését. Az asszony kisebbik gyermekével a karján jött meg, akit Hodássy ügyész hozzájárulásával rögtön kiadtak Kolpaszky ügyvédnek. A sikkasztót ezután feleségével *W i e n e r* vizsgálóbíró elé vezették, aki egyelőre csak a nacionálé felvételére és a személyazonosság megállapítására szorított. Ez eljárás befejeztével a szökevény hitvestársakat czellájukba vezették.

* **Id. Kiss Rezső és ifj. Kiss Rezső.** Ifj. Kiss Rezső, mint lapunk munkatársa ismeretes olvasóink előtt a magyar népeletből vett kitűnő tárczáiról, melyekben lapunk olvasóinak többször volt alkalmuk gyönyörködni. A népelet s a népgondolkodás alapos ismerete jellemzi e tárczákat, meglepő meseszövéssel. Tavaly egy *Virág Sándor* című, a Rusz József

féle pályázaton dícséretet nyert népszínművével tünt fel az írói világban, melyet tavaly a mi bódénkban is szép sikerrel adtak elő. Id. Kiss Rezső, — az előbbi édes apja, tanár a nagy-kállói gymnasiumban, — pedig a tudós világban ismeretes pályadíj-nyertes munkái folytán s e két egyéniségből készített id. Szinnyi József, a *Magyar írók élete* című munkájában — egyet, t. i. ifj. Kiss Rezső *Virág Sándor* cz. művét az apának tulajdonítja. Az önértetes öreg ur azonban az őszinte, de mégis idegen méltatást még a fiától sem akarja eltenni s a régi barátság hangján Szinnyi Józsefhez irt levelben protestál az idegen tollak ellen s a tévedésnek a pótfüzetben való kiigazítását kéri.

* **Csáky Albinné és a nő-emanicipáció.** A Békésmegyei Közlöny hozta legutóbbi számában gróf Csáky Albinnének egy cikket, mely a nők gimnáziumi és egyetemi tanulmányáról szól. A grófné határozottan elítéli azt az irányt, mely a nőt elvonja igazi hivatásától, s mindenben egyenlő munkakörre utalja a férfival. A szellemes grófné a többi közt így ír: Tudja, aki ismer, hogy valódi női hivatásnak egyet ismernek csak el: a jó, önfeláldozó hitvesét és anyját, a háznak, övéinek, a tűzhelynek nemtőjét a szó legmagasabb, legnemesebb értelmében, a szívnek, szellemnek, műveltségnek minden kincsével, melyekkel nevelje, emelje, eszményesítse, lelkesítse övéinek lelkületét. Nem kell erre férfias tanulmány, csak finom női nevelés, tapintat, gyöngéd érzés, költői fölfogás, bizonyos mértékig rajongási képesség minden szépért, jóért, nemesért, bárhol találkozzunk mindezzel a közelében, művészetben, irodalomban, történelemben, természetben; legyen az bár közvetlenül Istennek a műve, akárcsak közvetve az, egy-egy emberek közé tévedett szikrája az örök isteni szépnek, jónak igaznak! Hogy erre képesek voltunk mi magyar nők egy ezredéven át női nevelésünk mellett, fényesen bizonyítja azt történelmünknek nem egy büszke lapja, bebizonyítja, hála Isten, jelenben is nem egy szerény, de boldog, nemes, szép házi kör, családi élet — kivált künn s épp hazánk áldott, nyugodt vidékén hol a létezőt való lázas küzdelem nem tompított el, nem bénított meg még minden eszményiséget! Tudunk szeretni lángolóan, tudunk rajongani dobogó szívvel, fogunk tudni áldozni büszkén, ha kell, nem csupán családunkat és családunkért, de hazánkat és hazánkért, tudjuk érzést becsöpögtetni gyermekeink fakadó bimbó sziveibe, tudjuk e lángot lobogóvá szítani férjeink kebleiben, — szerény női nevelésünk mellett — többet, jobbat, nagyobbat ne kívánjatok a magyar nőtl! — Bizony igaza van a grófnéknak, csak hogy most más divat járja. Mert szomorú, de úgy van, — hogy még a nevelésben is hangzatos jelszavak, üres divat után indulunk. Nem azt nézzük mi volt jó, mi tette a nőt a teremtés igazi koronájává, mi a magyar nőt a család, a haza igazi kincsévé, nemtőjévé, hanem majmolunk ész nélkül másokat.

* **Halálozás.** Részvétellel vettük a következő gyászjelentést:

Özv. Horner Henrikné mint nagynénje, Mikusay Irén, József, Erzsébet, Ilona férjével Lázár Zoltánnal, Ozmán és Magit mint testvérek fájdalommal szívvel tudatják a felejthetetlen jó öcs, testvér és sógor Mikusay Istvánnak, folyó hó 29-én reggel 3 órakor életének 32-ik évében hosszas szenvedés után történt elhunytát. A megboldogult drága hamvai f. hó 30-án d. u. 5 órakor fognak a r. kath. egyház szertartása szerint az újvárosi központi temetőbe nyugalomra tetetni. Az engesztelő szentmise áldozat pedig augusztus hó 1-én hétfőn d. e. 9 órakor fog a Szent-László templomban az egek urának bemutatni. Mely végűztességre az elhunyt rokonai, barátai és ösmerősei meghivatnak. Nagyvárd, 1898. július 29. Béke poraira!

* **Vér a peczében.** A közegészségügyre első sorban a rendőrség köteles felügyelni. A nagyvárdi neológ izraelita hitközség Kert-utcán egy metszőhelyet építtetett, a melyre a városi tanács csak azon kikötéssel adta meg az en-

gedélyt, hogy a leölt szárnyasokból kifolyó vért tőzeggel fertőtlenített emésztő gödörbe vezessék, de semmi esetre sem az épület mellett levő Pecze folyóba. Az engedély ezen részét azonban épenséggel nem tartják be s a vér naponkint folyik a Pecze különben is fertőzött vizébe. Felhívjuk e közegészség ellenes eljárásra a főkapitány helyettes és a rendőr-orvosi hivatal figyelmét.

* **Pályázatok.** A nagyvárdi kir. pénzügyigazgatóság kerületébe tartozó *tenkei* kir. adóhivatalnál adótárnoki; u. e. pénzügyigazgatóságnál egy *iroda kezelési* gyakornoki; a n.-várad kir. *törvényszéknél* egy írnioki; a *székelyhídi* kir. járásbírósnál írnioki állásra.

* **Egy vegetarianus végrendelete.** A berni egyetem nem rég elhunyt jogtanára: *Baron Gyula* egész vagyonát Berlin városára hagyta. de azzal a kikötéssel, hogy e vagyont tőkésíték és a kamatokból elárult és elhagyott gyermekek részére szolgáló menházat tartsanak fel, ahol azonban a gyermekeket szigorúan a vegetarianismus tanai szerint táplálják. A menházból tehát száműzve lesz minden oly táplálék, mely holt állatból való: hus, zsír, stb. és a gyermekek csak növényi táplálékokat, valamint olyanokat kaphatnak, melyeket élő állattól nyernek: tehát tejet, vajot, tojást, turót, stb. *Baron* kikötötte, hogy alapítványa mindig külön kezeltessék és három tagú végrehajtó bizottság őrkdjön a kezelés helyessége fölött. Érdekes, hogy *Baron* megtiltja, hogy a három bizottsági tag közé orvost is beválasszanak.

* **Letartóztatott aljárásbíró.** Szegedről jelentik, hogy *Keszler János* zombori aljárásbíró csendőrökkel letartóztatott. Az aljárásbíró nagyobb összeget sikkasztott a kezelésére bízott hivatalos pénzekből.

A letartóztatás előzményeiről ezeket írják Zomborról:

A mult junius közepe táján, a mikor a szegedi kir. ítélőtábla elnöke a zombori kir. járásbírósnak vizsgálta, *Keszler* albirónál különféle szabálytalanságnak jöttek a nyomára, minek következtében *Keszler* albiró az állásáról hirtelen lemondott. Azóta fegyelmi vizsgálat folyik ellene. Csakhamar két esetre jöttek rá, a midőn egy becsületsértési és egy rágalmasági ügyben a felek által lefizetett bírságokat az aljárásbíró fölvette, nyugtázta, de rendeltetési helyükre nem juttatta. E két iratcsomó csatolása mellett tette meg a vizsgálat vezetője a jelentést a zombori királyi ügyészséghez s e két iratcsomó alapján intézkedett *Hettesheimer* Henrik vizsgálóbíró a sikkasztó aljárásbíró letartóztatása iránt. *Keszler* János, akit nyomban kihallgattak, elmondta, hogy most 35 éves, római katolikus vallású, komáromi születésű, büntetlen előéletű tartalékos hadnagy. Beismerte, hogy a főnnebbi két esetben a bírságpenzeket elsikkasztotta s hozzátette, hogy ezt a manipulációt rendszeresen, hosszasán gyakorolta. Számára sem emlékszik azoknak az eseteknek, a midőn a felektől beszédett s nyugtázott összegeket nem juttatta rendeltetésük helyére, hanem a maga czéljaira fordította. Védelmére nem volt egy szava sem. A vizsgálóbíró a kihallgatás után elrendelte a sikkasztó aljárásbíró ellen a vizsgálati fogságot, amiben ez megnyugodott.

* **A mult.** Ebéd után, szivar mellett két ur tárgyalja egymás ügyes-bajos dolgait:

— Hiszen ha gazdagon akarsz házasodni — szól az egyik — itt van *Edit* kisasszony. Miért nem kéred meg?

Megkérném, de multja hátráltat.

— Multja? Azt hittem, hogy nincs is multja!

— Persze, hogy nincs; de épp e miatt ropant rátarti . . .

* **Harcz a dohányzás ellen.** Tudósok és laikusok egyaránt vajmi sokszor felemelték már szavukat a dohányzás ellen; de eredménytelenül. Az emberek meghallgatták az okos intelmeket és beismerték, hogy a dohány kártékony az egészségre, de azért a dohányzók száma a helyett, hogy apadt volna, inkább növekedett. Radikális orvossággal áll elő azonban két amerikai állam: *Jowa* és *Tennessee*. Itt egyszerűen betiltották a dohány és a szivar elárusítását úgy, hogy akik a keserű palánta hivei, ezuttal a csempészetre vannak utalva, mi pedig sokkal

terhesebb dolog, semhogy apránként le ne tenéneken szenvedélyökről. A két állam példáját kissé követi Csikágó is, a hol azzal kezdik a dohányzás kiirtását hogy betiltották az oly cigaretták elárúsítását, melyekben opium, belladonna vagy cukor van.

* **A villamos család.** Ilyenkor, a nyári hónapokban nemcsak az európai lapok gyakorolják a kacsák világra röptetésének sportját, hanem az amerikai lapok is remekelnek ebben. Hogy milyen szépen kifejlődött példányokkal gyönyörködtek az olvasót, arra nézve álljon itt a következő rege, melyet a »Cincinnati Morning-Post«, mint valóságot talál olvasói elé. Egy becsületes svéd — írja az amerikai újság — családjával együtt Upper Yakima-ban akart letelepedni. Választott is magának egy kedves helyet és hozzákezdett lakóházának építéséhez. Mikor azonban az első czölöp számára lyukat ásott, a nyíláson vastag sugárban jéghideg és üdítő vasas víz szökött elő. A svéd valamivel odább építette házát, a forrás pedig ivóvízül szolgált neki és házanépének, akik vele együtt úgy gyarapodtak, a hogy csak a vasas viznél lehet gyarapodni. Történt nemrég, hogy egy éjjeli zivatar alkalmával beütött a svéd lakóházába a villám; de nem tett kárt senkiben sem. Másnap reggel azonban az asszony tüzet akart rakni, ámde amikor hozzáért a piszkálóvashoz, nem tudta többé elereszteni, a vas odaragadt a kezéhez. Ijedt kiabálására odajött a férje, de az ő ujjai oda is ragadtak a vashoz. Nagy nehezen mégis megszabadult tőle és kezét ruhába göngyölgetve, megszabadította az asszonyt is. Ugyanez a jelenet ismétlődött később, mikor az asszony a kávéskannához nyúlt és mikor a gyermekek a phléksészéket ajkukhoz vették, azok ott függve maradtak. Szóval, a villámcsapás a vassal szaturálf családot mindmennyi kitűnő magnesekké változtatta.

Felsült szellem.

A fővárosban tudvalevőleg erősen uralkodik a spiritiztaság. Meglehetősen népes tábor alkotnak a hívők, akik hetenkint kétszer, még pedig kedden és pénteken tartják üléseiket, a nagymester elnöklete alatt. Az ilyen ülések, amelyeknek tartamán a különféle elhaltak szellemeit megidézik, hozzájuk kandi kérdéseket intéznek, természetesen többnyire mulatságos humbug jellegével bíró ártatlan szórakozások.

De csodálatosképpen sok olyan jámbor férfiú és hölgy akad, akik ezt a komédiát teljesen komolyan veszik és ezt szentül el is hiszik. Nehány nappal ezelőtt azután egy igen mulatságos dolog történt egy ilyen ülésen. Persze csak azok nevetnek ezen a történeten, akik egyébként is csak nevetni tudnak a spiritizták nagyképekűségén; a hívők azonban mélyen meg vannak zavarodva. Történt ugyanis, hogy egy orvos, aki feltétlen hiva a csodás spiritizmusnak, váltig biztatta egyik mérnök barátját, hogy lépjen be a hívők táborába. A mérnök azonban semmiképpen sem akart a többi rajongóval együtt rajongani, hanem távol maradt az ülésekről. Kijelentette, hogy az egész szellemidézési komédiából nem hisz el egy kukkot sem; ám ha meggyőzik őt arról, hogy komolyan hitelt érdemlő valami a szellemidézés, hát buzgó tagja lesz a hívők táborának. Nos hát az orvos el is vitte őt egy pénteki ülésre, hogy ime a hitetlen maga lásson és higgyen. Az ülés kezdetét vette.

A nagymester az új vendéghez, a mérnökhöz fordult:

— Melyik szellemmel óhajt ön beszélni?

— Boldogult apám szellemével.

Erre pokoli sötétség támadt a szobában és csakhamar a következő párbeszéd hallatszott:

— Miért zavarsz fel csendes nyugalmamból, fiam?

— Szeretném tudni, jó atyám, mint érzed magad a másvilágon?

— Óh! nagyon jól, fiam. Oly jó itt, oly édes a nyugalom!

— És hogy érzi magát nővérem?
— Sorsa és élete hasonló az enyémmhez?
— Feltalálta férjét, kit a kegyetlen sors oly szörnyű módon elszakított oldala mellől, itt lennt?
— Megtalálta őt, fiam; most már mind a ketten boldogok.

— Köszönöm, atyámi; térj most vissza pihenni. Nem háborgatlak tovább.

— Ég veled, fiam!

— Most a nagymester fordult a mérnökhöz:

— Nos, meg van ön győződve már? — kérde tőle meglegedett arcczal.

— Igen. Valóban a legsodálatosabb valami ez; de, nagyon kérem, idézze elő még egyszer a szellemet.

A szellem volt oly szives, hogy újra megjelent és megszólalt eképpen:

— Mit akarsz még tőlem, fiam?

— Azt akartam megtudni tőled, hogy minden szellem feledékeny?

— Éppenséggel nem, fiam, a szellemeknek kitűnő tudási képességük van.

— Akkor hát annál csodálatosabb, ó jó atyám, hogy miképpen feledkezett meg arról, hogy neked sohasem volt még egy akkora leányod sem, mint a kisujjam!?

Természetes dolog, hogy a mélyen megsértődött szellem erre nem válaszolt egy kukkot sem. A mérnök pedig ma még kevésbé hisz a spiritizmusban, mint azelőtt.

IRODALOM.

— „A kulcs a kvótakulcshoz“. Irta: Márk Márkus, Dobrowsky és Franke kiadása, ára 1 frt. Ezen könyv a kvótakérdést egészen új szempontból vizsgálja és tárgyalja. Először is azzal lép meg bennünket, hogy az 1867-iki törvényekből részletesen kimutatja, hogy a kvótakulcs igazi kulcsa az, hogy közjogi okokból, Magyarország közjogi önállóságának megővése tekintetéből sem a két állam népességének lélekszámát, sem teherviselőképességét a kvóta kiszámításának alapjául oda nem állíthatjuk, sőt nem is szabad odaállítanunk; kimutatja ugyanis, hogy azon pillanatban, a midőn szerencsétlenségünkre sikerülne megállapodást létrehozni egy speciális kvótakulcsra s különösen arra nézve, hogy a népesség lélekszáma vagy adózó képessége arányában állapíthatók meg egyszersmindenkorra azon összeg, a melyet a közös ügyekhez való hozzájárulásunk czime alatt szolgáltatnunk kell, akkor lerontottuk közjogi és belkormányzati önállóságunknak azt a bástyáját, melyet az 1867-iki törvények olyan elementáris bölcsességgel és oly előrelátással emeltek.

ZENE és MŰVESZET.

Uj tematikai zeneműjegyzék. Rózsavölgyi és Társa cs. és kir. udvari zeneműkeskedő czég legközelebb, egy a legújabb zeneműveket tartalmazó tematikai zeneműjegyzéket fog közre bocsátani, melyet az érdeklődőknek kívánatra ingyen és bérmentve küldi meg. Tessék tehát ez iránt közvetlenül a czéghez fordulni.

SZINHÁZ.

A vasárnapi előadások. »A nagyidai cigányok«, Szigligeti jó ízű bohózata kerül holnap vasárnap délután 4 órakor színre fél helyárrakkal. A főbb szerepeket Baróti J., Hatala Gy., Kissné, Laczkó A., Bartos, Janovics, Nyárai, Szentgyörgyi, Tompa és Vendrei játsszák.

Argirus királyfi és Tündir Ilona — szintén Szigligeti érdekes népregeje — adatik este fél 8 órakor, rendes helyárrakkal. A darabban résztvesznek: Hatala Gy., Laczkó A., Perényi Margit, Bartos, Iványi, Janovics, Kassai, Leővey, Nyárai, Pataki, Szentgyörgyi, Tompa, Vendrei és kevés kivétellel az egész drámai személyzet.

MULATSÁG.

A »Réti Népkör« mulatsága. A »Réti Népkör« elnöksége derekasan fáradozik, hogy tagjainak minél gyakrabban szerezzon kellemes szórakozást. A nyár folyamán már volt tánczestélyük, most egy eredeti mulatságot eszeltek ki; halesztély czimén gyűjtik kedélyes murira a tagokat és azok ismerőseit. Erre a következő meghívót bocsátották ki: A nagyvárad »Réti Népkör« a saját helyiségében folyó évi július hó 31-én teke-versenyyel egybekötött halesztélyt rendez, melyre a közönség tisztelettel meghívatik. A teke-verseny értékes nyeremény tárgyak ellenében d. n. 3 órától bezárólag 7 óráig tart. Ezt követi a halesztély. A halpaprikást e czélra Szegedről lehozott magyar menyecske készíti s borsóval praeperalva 25 kros adagokban tálatatik fel a közönség elé. Külön meghívó nem küldetik. Belépti díj nincs. A rendező bizottság.

Igazság szolgáltatás.

Özv. Miklovits Józsefné bűnügye.

— A kir. tábla sulyosbító ítélete. —

A múlt évben márcz. 13-án történt, hogy Miklovits Józsefné az urát, — akivel szörnyű rossz viszonyt folytatott az ura rémséges, korhely természete és ennek következtében kegyetlen bánásmódja miatt, — pöszméte mártásba kevert arzénikummal megmérgezte. Ez utóbbi ugyancsak a vizsgálat nyomán tűnt ki, mert a hirtelen halálesetnél eleinte senki sem gyanított bűnesetet s csak egy névtelen feljelentés folytán jött rá az ügyesség.

A nagyvárad kir. törvényszék két ízben foglalkozott ez esettel s f. évi május hó 16-án tartott végtárgyaláson, minthogy a vegyész vélemény kétségtelenül konstataulta a hullában az arzénikumot, ennél fogva a vádlottat bűnösnek mondotta ki s hat évi fegyházra ítélte, amiből azonban a múlt végtárgyalás óta lefolyt 9 hónapot és 25 napot beszámított.

Az ítélet után ugy a vádlott, mint az ügyész fellebbezést nyújtott be a királyi táblához, melynek büntető tanácsa tegnapelőtt hozott ez ügyben ítéletet. A ítélet szigorítja az első fórum ítéletét s özv. Miklovits Józsefné hat évi fegyházra szóló büntetését tíz évre emelte fel.

Szabó Gábor a rettenetes.

Ugy ismerik Szabó Gábort Sarkadon, hogy ő egy rettenetes ember, aki egy napon így elmélkedik magában: »Mire való a feleség nekem?! s a másik napon már végleg elkergeti őt. Azután neki adta magát az ivásnak, amely egészen addig tartott, míg valamicskéje csak volt a földcsékjéből és házából. E reménytelen állapotban állított be aztán f. évi május hó 18-án már 2 év óta elválva elő feleségéhez és tőle bizonyos földek átíratását követelte, midőn pedig káromkodásának nem volt foganatja, előrántotta revolverét s azzal fenyegette feleségét és anyósát pedig, aki a zajra bejött, kegyetlenül eltangálta. Az összeesődült szomszédok kitudskolták nagy nehezen Szabó Gábort s az esetet feljelentették a csendőrségnek, amely a nyílt utcán kapta Szabó Gábort és úgy 60 lépésnyire a törvény nevében megállásra szólította fel.

— Majd adok én nektek törvényt! felelt Szabó Gábor bosszusan s nyílt utcán revolverének minden töltését a csendőrökre sütötte. A lövések szerencsére nem találtak, hanem a büntetés utólrta Szabó Gábort, mert a nagyvárad kir. törvényszék büntető osztálya tegnap az ő viselt dolgaival foglalkozva, őt szándékos emberölés kísérlete és az anyósán elkövetett sulyos testi sértés büntetésében bűnösnek mondotta ki s őt 3 évi fegyházra ítélte.

Gyereknymoruság. Már megint egy tizenhárom esztendő elhanyagolt nevelésű szerencsétlen gyerek felett ítélkezett Haupt bíró elnökölete alatt a budapesti törvényszék. Rabruhában, börtönörrel mögötte ült a vádlottak padján Scher Ignác, lopással és betöréssel vádoltan. A szülei nem gondoltak vele, iskolába csak néhanapján ment, — még imádkozni se tud. Mikor fölcseperedett — odaadták nyomdásztanulónak. Azzal kezdte az tanulást, hogy első nap feltörte gazdájának, Klein Gyulának a fiókját s abból 2 frtot meg egy üres tárczát ellopott. Ezért aztán vizsgálati fogságra vetették. Mikor az anyja kikönyörögte az ügyészségtől, — bemászott Klein Gyula piperegáros raktárába és annak kézipénztárát törve föl, — elvitt abból 52 forintot. Néhány nap múlva mikor újra be akart oda mászni, elfogták. A vizsgálat alatt azonban kiderült rá az is, hogy Grünfeld Izidortól egy rend ruhát lopott. Ott volt a tárgyalás alatt az anyja is, a ki elmondja, hogy még hét gyerekük van és nem érnek rá ezzel is vesződni. Kilökték az életbe és a nyomoruság tolvajt csinált a gyerekből, a kinek különben amugy is hajlama van bűnre. Az ügyész és a védő javító-intézetbe kéri küldeni a korán megtévedt gyermeket. A törvényszék el is ítélte 1 évi és 8 havi fogházra, melyet javító-intézetben fog majd eltölteni.

Mialatt a tanács ítéltohozatalra visszavonult, majdhogy nem botrány fejlődött a tárgyalási teremben maradt közönség között. Néhányan hangos megjegyzéseket tettek az anyára, aki a fiu nevelését annyira elhanyagolta s aki persze indulatosan felelt vissza. Párfogásába veszi az asszonyt egy fiatal jogászygyerek, aki nyaklevest ígért a fogadatlan kritikusok egyikének. A tárgyalás befejezte után a folyosón csoportosult a hallgatóság, hogy a fejleményeket lássa. A jogász csak a melléje szegődött kísérettel tudott megmenekülni a felbőszült kritikus elől, a ki nagy hangon beszélt, hogy majd megtanítja a leendő ügyvéd urat, hogy a fogadatlan prókátornak mi a fizetése. Mire azonban a tömeg leért az utcára, a jogászt elnyelte a föld.

A nagyváradi kir. tábla kitűzött ügyei.

Büntető tanács.

Előadó: *Molnár Géza.*

- 2771. Papp István s. t. lopás orgazdaság.
- 2787. Irimie Tógyer lopás.
- 2823. Miszti Bálint szándékos emberölés.

Előadó: *Dr. Gedeon László.*

- 2324. Szepesi Pál s. t. csalás és közokirat hamisítás.
- 2821. Andru Juon s. t. lopás orgazdaság.
- 2833. Fucs Péter gyutogatás kísérlete.
- 2835. Baka Sándor s. t. szándékos emberölés.
- 2871. Dudrás Sándorné szándékos emberölés.
- 2331. Lengyel Mihály testi sértés.
- 2506. Kádár Ilie testi sértés.
- 2421. Domján Sándor becsületsértés.
- 2431. Rencz Teréz s. t. anyakönyvi kh.
- 5449. Szarvadi József közösend elleni kh.

A nagyváradi kir. tábla elintézett ügyei.

Büntető tanács.

Előadó: *Molnár Géza.*

- 2820. Özv. Miklovits Józsefné gyilkosság — megváltoztatva.
- 2639. Locoli Antal s. t. lopás — rendelet.
- 2638. P. Fekete Demeter becsületsértés — megváltoztatva.
- 2690. Komáromi Imre lopás — részben megváltoztatva.
- 2720. Varga Mihály s. t. csalás — megváltoztatva.

2629. Horváth Sándor közösend elleni kihágás — helybenhagyva.

2652. Papp Imre becsületsértés — helybenhagyva.

2636. Elek Imre tulajdon ellen kihágás — megváltoztatva.

EGYESÜLETEK.

A betegsegélyző pénztár ülése. A nagyváradi kerületi betegsegélyző pénztár igazgatósága folyó évi július hó 31-én, vasárnap délelőtt 10 órakor a kerületi betegsegélyző pénztár helyiségében (Apácza-utca dr. Rothmann-házban) igazgatósági ülést tart.

REGÉNY-CSARNOK.

49.

ELŐRE!

Neidegg után fordította: Tátraházi R. P.

Elsápadt, mikor a levelet olvasta, hallgaton nyugtatta át testvérének, a ki nagyon megijedt, mikor öcsese arcát halálos sápadtnak látta. Ez után Olgához ment, hogy a történetekről értesítse. Jól esett, hogy neje előtt kiméletlenül leplezheti le az igazságot. Az ő bukása egyszersmind nejeé is, a legközelebbi pillanatban hallania kellett.

Lélekzet vétel nélkül, feszült figyelemmel hallgatta férjét:

— Mit jelent ez? — kérdezte.

— Azt jelenti, hogy az előléptetésre hosszú ideig — talán örökre — gondolni lehetetlen; azt hogy a lefokozás visszahelyezés sem lehetetlen.

Olga kétségbeesve csapta össze kezét.

— Még ez is! Nem elég ez a szegény nyomoruságos élet: Hoheneggből egy másik nyomorult fészekbe, innen ismét Hohanegbe — vagy még lejjebb — ez igazán. . .

Waldheim közbeszólt:

— Unoka testvéred az oka — köszönd neki.

— Nem és nem! — kiáltott Olga szenvedélyesen. — Téged vádolkak, téged! Ő csak azt tette, a mit más is megtett volna ugyanazon helyzetben. De hát ki a hibás, ha nem te, miért nem óvakodtál tőle. A becsületes ember el is tudja érni, a mit akar. Te sohasem mentél túl a haszontalan kezdeten. Hogy valaki a célt elérje, — nagy dolgot cselekszik, ha megfelelő eszközökkel teszi. Ha kitér az utóból — borzasztó. Menj! Nem vagy az, a kiről ábrándoztam. Szánom bánom, hogy valaha szerettelek.

— Engem szerettél? — viszonzta Ervin keserűen. — Azt már sohasem. A mit irántam éreztél, nem volt egyéb phantasteriánál. Csak egy lény van a világon, a melyet igazán szerettél — te magad.

Ha Ervin haragos ellenmondást várt erre, nagyon csalódott.

Olga megrezzent — — gondolkodott — aztán nevetett.

Ez is elmondásokkal teljes természetének kifolyása volt, melyet Waldheim soha sem tudott kitanulni, a mely nem volt képes méltó szent haragra. Hirtelen fellángolt ha gondolta, hogy személyében meg van sértve, azután jött a sok szemrehányás, könyvek. A másnak okozott jogtalanság nem igen izgatta fel. Hogy bosszúságát felkelte valami, elég volt, hogy valami haszontalan kívánságát megtagadják, vagy akaratával ellenkezzenek, megsérteni lehetetlen volt, sértve csak az érzi magát könnyen, a kinek van érzéke az erkölcsi nagyság iránt.

Ugy látszott, hogy az Ervin szavai nem sértették egy cseppet sem.

— Azt hiszed, hogy én kivétel vagyok? — felelte nyugodtan.

Minden embernek, ha őszinte akar lenni, be kell vallania, hogy a világot csak a saját szempontjából nézi; és így ő mintegy mindennek a középpontja, a mi csak ismeretes.

Hogy én ebben következetesebb vagyok, mint mások, abban csak okosobban teszek mint mások.

— Hagyd a tophismákat! — szólt Waldheim. — Nem vakitsz el velük. Tartogasd vendégeid számára — vagy majd jobb időkre, ha

ugyan lesz. Most csak arra az egyre kérlek, hogy mindenkit a ki csak a házban van, valami ürügy alatt, távolíts el. — Homlokát simogatta. — Nem tűröm tovább, hogy ezek az emberek körülöttem legyenek, lássam őket, mint nevetgélnek, tréfálgatnak, míg engem a sok gond majd meg emészt. Nem tudom tovább elviselni azokat a kíváncsi, kutató pillantásokat, melyeket reám minden felől irányoznak: — — — ki kell menniök a házból.

— De ha én nem akarnám vendégeimet elküldeni? kérde Olga.

— Feltétlenül engedelmességed kell. Egy spiont már sokáig türtem itt házamban a te kedvedért; ki tudja, hányan rejtőznek még czimboráid közt, a kiket ide gyűjtöttél. Mond meg nekik, hogy elutazom és te is velem jössz — — csak ki velük.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Requiem.

Bécs, július 29. (Saját tud. távirata.) Vilmos főherceg halálának évfordulója alkalmából a német lovagrend templomában gyászistentisztelet volt. A Deutschmeister-ezred küldöttsége gyönyörű koszorut helyezett a főherceg koporsójára.

Kállay Béni Budapesten.

Budapest, július 28. (Saját tud. táv.) *Kállay Béni* közös pénzügyminiszter tegnap este Budapestre érkezett és *Bánffy* báró miniszterelnökkel két óra hosszat tanácskozott.

Ferdinand bolgár fejedelem utazása.

Budapest, július 29. (Saját tud. táv.) Berlinből távirják: *Ferdinand* bolgár fejedelem kíséretével tegnap elutazott Bulgáriába.

Visszaküldött becsületrend.

Budapest, július 29. (Saját tud. táv.) Párisból sürgönyzik mai kelettel: *Barbier* drámairó visszaküldte a becsületrend keresztjét, azért, mivel a rend tagjai *Zolá*-t a rendjel tagjai sorából kitörölték.

Olaszország és Kolumbia.

Budapest, július 29. (Saját tud. táv.) A »Kölnische Zeitung« jelenti Londonból: Azt beszélük, hogy Amerika a következő kérelemmel fordult Angliához:

»Amerika, amely a Kolumbia és Olaszország között felmerült vitás kérdésben választott bírónak szerepelve Olaszország javára döntött, nagyon szeretné elkerülni látni, hogy Olaszország elvitáztatlan jogának elismerése után erőszakot alkalmazzon. Amerika azzal a kérelemmel fordult Olaszországhoz, hogy mondjon le az erőszakos rendszabályok alkalmazásáról, s ezért Amerika kötelezi magát, hogy szorgalmazni fogja a tartozás megfizetését. Minthogy Olaszország elutasító választ adott, amelyet azzal indokolt, hogy a kolumbiai kormány huzavonájával a legvégsőig visszaélt Olaszország túrelmével és hogy az olasz tengernagy ultimátumánál meg kell maradni, Amerika egyelőre nem hivatalos formában arra kéri Angliát, hogy érvényesítse befolyását Rómában az amerikai kérelem érdekében.«

Hogy mikép fogadták ott ezt a kívánságot, eddig nem tudni.

KÖZGAZDASÁG.

Fogyasztási szövetkezet.

„Hangya.”

(Folytatás)

Visszaélések történtek a f. szövetkezetnél, mint minden intézménynél szokott kezdetben történni, amidőn még az emberek nem ismerik tökéletesen lényegét, célját és eszközeit. Az alkalmi tolvajok ide is betörték, kárt okoztak, még pedig nem csak anyagi kárt, hanem tönkre tették egyelőre a szervezet reputációját is és sokaknak, akik a bukás okát nem ismerték, örökre elvette kedvét az alapítástól.

Ez és még más igen fontos okokból alakult a „Hangya” központi fogyasztási és értékesítő szövetkezet. Élén olyan férfiak állanak mint gróf **Károlyi Sándor**, **Förster Géza** stb., kiknek egyénisége a legnagyobb garanciát nyújtja s a vezetők szakképzettsége, tapasztalata s legfőképpen pedig az a lelkes törekvés, hazafias intenczió, melylyel a szövetkezetek ügyét szolgálják, — a sikert ugyszólván teljesen biztosítja. Csak olvasni kell azokat a leveleket, a melyeket minden egyes tudakozódásra, a központból a legnagyobb készséggel irnak és ez egy elég azon tudat megalapítására, hogy a szövetkezetek ügyét a legjobb kezek vezetik. Az üzleti szakértelem párosul itt az önzetlen, ideális működéssel. Ide nem jöhetnek az alkalmi tolvajok.

A központ ügyvezetősége felvilágosítást nyújt minden egyes kérdésre s a szövetkezetek alapítására más nem szükséges, mint a megbeszélés az alapítók között, kellő számu tagok gyűjtése és hogy meglegyen az egész dolognak komoly színeze. Az alapítás, a szervezés, alakulás nehéz, bonyodalmas munkájára felkérésre a központ a legnagyobb készséggel küldi le szakavatott hivatalnokát. Sőt egyebet is tesz.

A dolog lényegéből következik, hogy a f. szövetkezetek csak akkor érhetik el céljaikat, ha megtudnak birkózni a nagy kereskedelemmel, ha épp oly organummal rendelkeznek, mint a nagy kereskedelmi és vannak nagy összeköttetések, mint a nagy kereskedelemnek. Mikép feleljen meg e feladatoknak egymagában a falusi vagy városi f. szövetkezet, melynek ügymenete éppen társasági szervezeténél fogva lassu? — összeköttetései gyatrák, vagy éppen a semmivel egyenlők, ennek folytán a harmadik vagy negyedik kézből kénytelen beszerezni az árukat, tapasztalt üzletvezetőt nem képes tartani, vagy éppen nem kap, de arányai is olyan kicsinyek, hogy sem az alapítás elég magas költségeit nem képes viselni, mely költségekre pedig okvetlenül szüksége van, ha megalakulni akar, sem pedig nagy megrendeléseket, — melyek az árakat tetemesen mérséklék — éppen üzletének kis aránya miatt nem tehet.

Mindezen akadályok, melyek pedig nem megvetendők, — **nemlétezövé válnak azon összeköttetés által, melybe egy ily megalakuló f. szövetkezet a „Hangya” központi fogyasztási és értékesítő szövetkezettel lép.** E központi szövetkezet raktárt tart fenn, melyből a f. szövetkezeteket kívánatra minden szükséglettel kereskedői pontossággal és gyorsasággal ellátja. Nagy organistiója, összeköttetései lehetővé teszi azt, hogy áruit az első kezektől, a legjobb minőségben szerezzék be. Kis arányu szövetkezeteknél előlegezi az alapítás költségeit, a nyomtatványokat, melyek az ügyvezetésre szükségeltetnek. Ama óriási forgalom, melyet így a szövetkezeteknek való olcsó közvetítés által elér, lehetővé teszi a nagyban vásárlást, oly nagy mértékben, mint talán egy kereskedő sem. Forgalmának gyorsasága miatt az áruk elavulása ugyszólván teljesen ki van zárva s a fogyasztó mindig a legfrisebbet, a legjobb minőségű árut kapja a kezelési költséget leszámítva, mely ily nagy forgalom mellett képzelhető, hogy a legkisebb, a beszerzési árban.

Még egy körülmény játszik közbe, ami a központba tartozó f. szövetkezetek előnyét nagyban emeli. A „Hangya” tudvalevőleg értékesítő szövetkezetet is tart fenn, mely kétségkívül olyan anyagokat is kezel, mely a f. szövetkezetek szükségletét is képezi. Így lép a fogyasztó a termelővel azon áldásos, közvetlen összeköttetésbe, melyből kiveszi a hasznát úgy a termelő a jobb értékesítés folytán, mint a fo-

gyasztó a jobb minőség és megfelelő árak alakjában.

Mindezekből világosan kitűnik az, hogy **a most Nagyváradon alakulandó tisztviselők f. szövetkezte csak úgy érheti el célját, ha a „Hangya” központi fogyasztási és értékesítő szövetkezetbe tagul belép.**

(Folyt. köv.)

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, július 29.

Buza őszre	8.12
Buza tavaszra	8.29
Uj tengeri	4.25
Tengeri augusztusra	5.—
Rozs őszre	6.50
Zab őszre	5.39

Értéktőzsde.

Az irányzat gyenge.

Budapest, július 29.

Salgótarjáni	632.—
Waggon-kölcsön	244.—
Villamos vasut	258.—
Osztrák hitel	359.25
Magyar hitel	393.75
Allamvasut	358.30
Déli vasut	78.—
Rimamurányi	252.—
Magyar jelzálog	250.—
Magyar leszámítoló	262.—
Iparbank	104.50
Budapest közuti	391.—
Kereskedelmi	1435.87

Bécs július 29.

Az irányzat gyenge.

Osztr. hitel	358.75
Magyar hitel	393.—
Allamvasut	358.25
Birodalmi márka	58.82

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. július 29-én.

Magyar aranyjárdék 4%	120.50
Magyar koronajárdék	98.80
Magyar vasuti kölesön aranyban 4,0%	119.50
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2,1%	100.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.—
Italmérsi jog megváltási kötvény	100.75
Horvát-szlavón földtehermentesítési kötvény	97.75
Magyar nyeresémsorsjegy-kölcsön	159.—
Tiszabályozási és szegedi sorsjegyek kölesön	139.25
Osztrák járdék papirban	101.70
Osztrák járdék ezüstben	101.50
Osztrák járdék aranyban	121.50

Osztrák korona járdék	101.—
1860. Osztrák államsorsjegyek	142.—
Osztrák magyar bankrészevény	910.—
Magyar hitelbankrészevény	396.25
Osztrák hitelintézeti részevény	359.50
Páris vista	951.—
Német birodalmi márka	58.80
London vista	119.95
Páris vista	47.52 1/2
20 márkás arany	11.76

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Évadbérllet 86. szám.

Kisbérllet 84. szám

Páros

Páros

Ma szombaton, 1898. július 30-án

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével: új diszletekkel és jelmezekkel, hódédszer:

A gésák

vagy: Egy japán theaház története.

Énekes játék 3 felvonásban.

Személyek:

Reginald Tairfax, hajós hadnagy	Kassai K.
Bonville	Várad M.
Cuningham) a »Teknős béka« hajón	Iványi A.
Grimston	Heltai N.
Stanley, tiszthelyettes	Marosi Adél.
Vun-Csi kínai, a »10000 gyönyörűséghez« cz. theaház tulajdonosa	Nyárai Antal.
Imári márk kormányzó, rendőrfőnök	Leövey Leo.
Mimóza, theaházi énekesnő	Székely Irén.
Aranyvirág	Turchányi Olga.
Bimkó	Lányi Edith.
Aranyhárfa) gésák	Miklósi M.
Ibolyácska	Perényi A.
Julietta, francia leány	Margó Zelma.
Námi, japán leány	Hatala Györgyike.
Tekmini, rendőr	Vank I.

Japániai, gésák, katonák.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, vasárnap

két előadás:

Délután 4 órakor, fél helyárrakkal:

A nagyidai czigányok.

Énekes bohózat 3 felvonásban.

Este fél 8 órakor, rendes helyárrakkal:

Argirus királyfi és Tündér Ilona.

Eredeti néprege 7 képen.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Tarr és Társa építkezési vállalat Nagyváradon.

Van szerencsém a t. cz. építető közönséget értesíteni, miszerint sikerült a „**Tóth Jenő és Társa**“ nagyvárad fakeskedő cégéltagját **STEINER B. urat** az általam jövőben vállalandó építkezésekhez társul fogadnom, miáltal azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy **kellő tőke** fölött bőven rendelkezvén, a legmészebb menő igényeknek egy a szolid kivitel, valamint **jutányos árak és kedvező fizetési feltételek** tekintetében megfelelhetek.

Építkezési vállalatunkat „**Tarr és Társa építkezési vállalat**“ törvényszékileg bejegyzett cég alatt fogjuk vezetni, építési irodánk pedig az eddigi helyiségben (**Szent-János-utca 322. sz. a. házámban**) lesz, a hol az építkezési szakmába vágó mindenféle megrendeléseket elfogadunk; ezeknek **finanszírozását** társam kerestül viszi, a **technikai** vezetést pedig **én végzem** és mint eddig, jövőben is legfőbb törekvésem lesz a bennünk helyezett bizaíomnak **becsülettel és tisztességes** uton megfelelni.

Czégünk a helybeli építkezéseken kívül a megyénkben is előforduló mindennemű magán és testületbeli (**községi, hatósági, uradalmi stb.**) építkezéseket felvállal és minthogy a 320—2/882. sz. **miniszteri jogositvány** szerint

emeletes házak és templomok

építésére is **képesítve vagyok**, vállalatunk az **építkezési szakmához tartozó mindennemű megbízatásnak képes megfelelni.**

E tekintetben felvilágosítással **nevezett irodánk, esetleg Tóth Jenő és Társa fakeskedő cégé Nagyváradon** szívesen szolgál.

Kiváló tisztelettel

TARR GYÖRGY.

VASUTI MENETREN D.

Érvényes 1898. évi május 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.					
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	T. v.
Kolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest ind.	9 15	2 15	5 45	8 30	—	P.-Ladány ind.	4 06	1 31	6 00	2 29	6 05
B.-Hunyad >	12 20	6 40	8 37	7 54	—	Nagykátá >	10 20	3 25	7 54	10 16	—	Debreczen >	5 22	3 —	6 55	3 56	8 20
Csucsá >	12 52	7 09	9 19	8 32	4 49	Szolnok >	11 19	4 23	9 27	11 31	—	Érmihályfalva érk.	6 35	4 01	7 38	4 58	9 28
Bucsa >	—	—	9 33	8 51	5 13	P.-Ladány >	12 55	5 55	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Brátka >	—	—	9 50	9 10	5 38	Báránd >	—	—	12 07	2 12	5 17	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	
Rév >	1 34	7 47	10 08	9 30	6 13	Sáp >	†1 17	†6 15	12 24	2 27	5 38	Érmihályfalva ind.	6 36	11 09	5 35	9 14	8 13
Élesd >	†1 48	†7 59	10 25	9 48	6 42	B.-Ujfalu >	1 33	6 30	12 46	2 47	6 04	Debreczen >	3 37	12 36	8 15	10 27	8 54
Mező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd >	—	—	1 00	3 00	6 21	P.-Ladány érk.	5 13	1 45	9 45	11 28	9 48
F.-Vásárhely >	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes >	—	—	1 14	3 12	6 37	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés.					
Várad-Velenceze >	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors >	—	—	1 28	3 25	6 56	V. v.	V. v.	Nagy-Léta	V. v.	V. v.	
Nagyvárad érk.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki >	—	—	1 36	3 32	7 08	Debreczen i.	8 35	4 21	Nagy-Léta	5 25	1 05
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad érk.	2 11	7 07	1 48	3 42	7 22	Sáránd >	9 28	5 06	Vértés ind.	—	—
Püspöki >	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	7 14	2 06	3 58	1 22	H.-Bagos >	9 41	5 17	M.-Pályi >	5 47	1 30
Bors >	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velenceze >	2 25	—	2 30	4 05	1 31	H.-Pályi >	10 05	5 41	H.-Pályi >	6 03	1 48
Mező-Keresztes >	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely >	—	—	2 41	4 16	1 46	M.-Pályi >	10 20	5 55	H.-Bagos >	6 18	2 05
Mező-Peterd >	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd >	2 50	7 43	3 03	4 38	2 19	N.-Léta-	—	—	Sáránd >	6 40	2 29
B.-Ujfalu >	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Élesd >	†3 04	†7 56	3 21	4 56	2 50	Vértés érk.	10 43	6 15	Debreczen é.	7 18	3 13
Sáp >	†3 33	†9 38	12 47	12 25	4 49	Rév >	3 26	8 18	3 45	5 20	3 32	Sáránd—Derecske.					
Báránd >	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka >	—	—	4 06	5 43	4 08	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	6 00	1 49
P.-Ladány >	4 05	10 06	1 34	1 19	5 31	Bucsa >	—	8 51	4 27	6 04	4 36	Derecske érk.	9 57	5 35	Sáránd érk.	6 20	2 09
Szolnok >	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá >	4 16	9 06	4 53	6 31	5 03	Derecske—Sáránd.					
Nagy-Kátá >	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad >	4 52	9 37	5 32	7 16	—	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	6 00	1 49
Budapest érk.	7 50	1 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár érk.	5 55	10 37	6 59	8 33	—	Derecske érk.	9 57	5 35	Sáránd érk.	6 20	2 09

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.					
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		
Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Szeged ind.	3 45	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Arad ind.	5 10	11 20	9 35		
Ósi >	10 30	4 36	7 44	H.-M.-Vásárhely >	4 44	11 05	7 57	Gyula >	12 21	6 34	10 21	Kurtics >	5 39	11 52	10 07		
Less >	10 48	4 56	8 06	Orosháza >	5 39	11 54	9 38	Békés-Csaba >	2 23	7 17	4 32	Kétegyháza >	6 14	12 37	10 54		
Gyapju >	10 56	5 04	8 18	Csaba >	7 00	2 33	4 50	Kétegyháza >	2 54	7 44	5 03	Békés-Csaba >	7 —	2 33	4 50		
Cséffa >	11 0 —	5 12	8 29	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Kurtics >	3 28	8 20	5 38	Gyula >	7 27	3 05	5 26		
Szalonta >	11 26	—	9 08	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Arad érk.	3 55	8 47	6 05	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31		
Kötegyán >	11 46	†57	9 37	Kötegyán >	†7 56	3 39	6 09	Szombatság-Rogoz—Dobrest.									
Sarkad >	11 57	6 9	9 51	Szalonta >	8 23	4 10	6 47	Szombatság-Rogoz ind.				6 08	7 55	Dobrest—Szombatság-Rogoz.			
Gyula >	12 21	6 34	10 21	Cséffa >	8 42	4 34	7 18	Nánhegyesel >				†6 34	†8 21	Dobrest ind.			
Csaba >	2 10	7 22	4 44	Gyapju >	—	4 42	7 29	Dobrest érk.				6 44	8 31	Nánhegyesel >			
Orosháza >	3 10	8 32	5 50	Less >	9 04	5 00	7 51	Szombatság-Rogoz érk.				6 44	8 31	Dobrest érk.			
H.-M.-Vásárhely >	4 00	9 26	7 00	Ósi >	9 21	5 19	8 16	Nánhegyesel >				†4 32	†6 46	Szombatság-Rogoz érk.			
Szeged >	4 35	10 20	7 55	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31	Dobrest érk.				4 56	7 10	—			

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad				Nagyvárad—Gyoma.				Gyoma—Nagyvárad.			
	V. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Th. v. sz. sz.	Sz. v.		V. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	V. v.	
Nagyvárad ind.	3 50	2 40	—	Vaskóh ind.	4 30	2 30	—	Nagyvárad ind.	5 50	2 37	—	Gyoma ind.	3 40	2 40	
V.-Velenceze >	4 05	2 51	—	Lunka-Rézbánya >	†4 42	†2 43	—	Ósi >	6 08	2 51	—	Déva-Ványa >	4 37	3 43	
Félix-Fürdő >	4 32	3 13	—	Szudrics >	5 09	3 12	—	Uj-Palota >	6 24	3 05	—	Körös-Ladány >	5 13	4 25	
Kardó >	4 50	3 27	—	Belényes >	5 37	3 52	—	Gyires >	6 41	3 17	—	Szeghalom >	5 40	4 56	
Magyar-Gyepes >	5 50	4 17	—	Sonkolyos >	†5 58	†4 15	—	Körös-szeg >	7 02	3 36	—	Vésztő >	6 12	5 33	
Tasádfő >	6 07	4 31	—	Belényes-Ujlak >	6 10	†4 27	—	Szakál >	7 39	4 05	—	Kót >	6 38	6 08	
Drág-Cséke >	6 30	4 45	—	Borz >	†6 19	†4 37	—	Nagy-tóti >	7 55	4 21	—	Iráz >	6 52	6 22	
Magyar-Cséke >	6 50	†5 —	—	Sólyom >	6 35	4 58	—	Komádi >	8 25	4 32	—	Komádi >	7 10	7 04	
Dusesd >	†7 05	†5 12	—	Gyanta >	6 56	†5 19	—	Iráz >	8 42	4 49	—	Nagy-tóti >	7 22	7 13	
Szombatság-Rogoz >	7 46	5 47	—	Hollód >	7 10	5 34	—	Kót >	9 19	5 14	—	Sakál >	7 48	7 49	
Hollód >	7 58	5 58	—	Szombatság-Rogoz >	7 31	6 03	—	Vésztő >	9 44	5 32	—	Körös-szeg >	8 11	8 18	
Gyanta >	8 12	6 11	—	Dusesd >	†7 55	†6 34	—	Szeghalom >	10 34	6 13	—	Gyires >	8 33	8 33	
Sólyom >	8 38	6 36	—	Magyar-Cséke >	†8 07	†6 49	—	Körös-Ladány >	11 —	6 31	—	Uj-Palota >	8 47	8 53	
Borz >	†8 53	†6 50	—	Drág-Cséke >	8 26	7 17	—	Déva-Ványa >	12 03	7 21	—	Ósi >	9 03	9 12	
Belényes-Ujlak >	9 05	7 01	—	Tasádfő >	8 40	†7 33	—	Gyoma érk.	12 45	8 06	—	Nagyvárad érk.	9 20	9 30	
Sonkolyos >	†9 18	†7 13	—	Magyar-Gyepes >	8 54	7 50	—	Nagyvárad—Érmihályfalva							
Belényes >	10 04	7 47	—	Kardó >	9 27	†8 31	—	Vegyes v.				Érmihályfalva—Nagyvárad.			
Szudrics >	10 27	8 09	—	Félix-Fürdő >	9 40	†8 45	—	Nagyvárad ind.	6 50	5 40	—	Érmihályfalva ind.	5 05	5 20	
Lunka-Rézbánya >	10 56	†8 21	—	V.-Velenceze >	10 01	9 09	—	B.-Püspöki >	7 17	5 57	—	Érselind >	5 37	6 01	
Vaskóh érk.	11 12	8 49	—	Nagyvárad érk.	10 11	9 19	—	Bihar >	7 44	6 20	—	Székelyhid >	6 14	6 46	

Székelyhid—Margitta				Margitta—Székelyhid			
	V. v.	V. v.	V. v.		V. v.	V. v.	V. v.
Székelyhid ind.	9 50	7 55	—	Margitta ind.	4 35	4 45	—
Apátkeresztur >	10 46	8 41	—	Monos-Petri >	4 46	4 56	—
V.-Ábrány >	11 03	8 55	—	V.-Ábrány >	4 57	5 00	—
Monos-Petri >	11 16	9 06	—	Apátkeresztur >	5 13	5 26	—
Margitta érk.	11 28	9 16	—	Székelyhid ér. reg.	5 54	6 07	—

Fürdő-vonatok.												
Menetidj krban állami vasuton			Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Szept. 16-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Menetidj krban közúti vasuton	
I. o.	II. o.	III. o.									II. o.	III. o.
—	—	—	—	—	11 27	—	—	6 19	—	10 23	—	—
—	—	—	8 07	9 38	11 32	1 08	4 20	6 30	8 07	10 30	—	—
30	15	10	7 50	9 24	11 17	12 54	4 06	6 09	7 53	10 13	—	—
40	22	15	7 38	9 11	11 04	12 41	3 51	5 56	7 38	10 —	—	—
40	22	15	7 35	9 08	11 —	12 38	3 48	5 52	7 35	—	—	—
40	22	15	7 24	8 57	10 42	12 27	3 35	5 35	7 23	9 53	—	—

Fürdő-vonatok.												
Menetidj krban állami vasuton			Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Szept. 16-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Menetidj krban közúti vasuton	
I. o.	II. o.	III. o.									II. o.	III. o.
—	—	—	—	—	11 27	—	—	6 19	—	10 23	—	—
—	—	—	8 07	9 38	11 32	1 08	4 20	6 30	8 07	10 30	—	—
30	15	10	7 50	9 24	11 17	12 54	4 06	6 09	7 53	10 13	—	—
40	22	15	7 38	9 11	11 04	12 41	3 51	5 56	7 38	10 —	—</	